

Республиканың амыдыралындан

ДЕПУТАТ СОҢГУКЧУЛАРЫНДА

Тыва Республиканың Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы, Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың улус депутаты Ш. Д. Ооржак эркен дыйгылар хүнерде Кызыл районун Шылаа кедээ Совединиң соңгукчулары-биле ужурашып чораш, дүүн эл келген.

«Тере-Хөл» совхозтун ажылчыларының, суурда башкыларының, эмчилериниң ажылы, амыдыралы-биле ол танышкан, ажыл-агыйның ишчилери, кедээ интеллигенция боттарының мурунда салдырган сорулгалары күүседир дээш амылдат турарын демделген. Ачыларның, ишчилериниң материалдыг соңуургалың белидеринге хамаарышкан айтырыгын чугаалашкан.

Депутат-биле ужуражылгалар үезинде соңгукчулар эвээш эвес ителдерин, хомудалдарын кылган. Ылаңгай ажылчы чонун үлүстүр болгаш аш-чем барааны-биле хандыргаларын экижидеринге кичээлейни салган.

Республиканың баштаар черинин даргазы, Тыва Республиканың улус депутаты Х. Д. Монгуш, Шылаадан улус депутаты В. Ф. Чадамба, Кызыл районоо-муну даргазы А. И. Барков ужуражылгаларга база киришкен.

АНЫЯКТАРЖЕ КИЧЭЭНГЕЙ

Соелгу ийи чылдың дургузунда бистин республикада аныяктарың тараада баштап, тыва аныяктар чоруктар тургустунуп, баралыг продукция бүдүреринин база ову сайгарарының тараа-биле эвээш эвес амылдарын кылп турар апарганы өөрчүгү.

Ийи талазында аныяктар ортузунга ажылчын турары организастарыңа, күш-ажыл курлавырларын тургузарыңа ужуражылгалар болуп турар. Ындыг-даа болза, бот хүнерде республикада аныяктар бүдүрүлгелери чер-чер Советтер-биле ханы харылзааны тутпас болза, экономиктиг реформаның чутула айтырылдарын шийирлээри белең эвес болуп турар дээрн бидингир. Бо бүгүңү ханымы-биле өөренип көргөш, Тыва Республиканың Министрлер Чөвүлели чокта ол талазы-биле тускай доктаалды хүлээп алган. Ында аныяктарың апарганыңа, Тыва Республиканың Министрлер Чөвүлелиниң чанына Тываның Аныяктар Ассоциациязын (ТАА) тургузар, оон башкада тускай апарганыңа ажыдар, чамдык чингелдерин көр, аныяктарың дашкыже болгаш чурттуң эске-даа черлеринге өрөдир болгаш оон-даа эске чугула айтырылгар кирген.

САЛГАЛ ДАМЧААН

Бистин республиканың дээди, ортуман өөредилге черлеринде, школаларда беш муң ажыг башкылар амыт үдө амылдат турар. Олар Башкы хүтүн байырлаады-биле эрттирген.

Башкы хүтүнге турсааткан кижээлер, ужуражылгалар институттарга, училищелерге, школаларга болуп эрттирген.

Эртем-билге өөреткен, эки аажы-чапга кижизиткен аныяк башкыларыңа хей саныг ажылчылар, албан-хажыкчылар, студенттер, суругулдар, өөреникчилер байыр чедирип, чединкилериниң күзүн, Бисте сурагыг башкылар эвээш эвес. Салгал дамбаан башкы Араптаңнар алаа төлөтпөгү. Ол аймактан чээрби ажыг кижин аныяк салгалды өөредип, кижизидип чоруур. Оларның аразында СССР-ниң улустун башкызы А. А. Алдын-оол, РСФСР-ниң школазының алдарыг башкылары И. А. Достай, Б. И. Араптаң, Тыва Республиканың школазының алдарыг башкызы Б. И. Араптаң болгаш эскер-даа бар.

Тыва Республиканың Дээди Совединиң чедиги чымыжың ээлчег чок он бирги сессиязын чымылдар дугайында

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ
СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУНУН
ЧАРЛЫ

Тыва Республиканың Дээди Совединиң чедиги чымыжың ээлчег чок он бирги сессиязын 1991 чылдың октябрь 22-де Кызыл хоорайга чымылдар.

Тыва Республиканың Дээди Совединиң Даргазы
К. БИЧЕЛДЕЙ.

1991 чылдың октябрь 4. Кызыл хоорай.

Бижикчилерниң чагааларындан

АРГАЛАРЫН АЖЫГЛАП ТУРГАШ

Күрүне элт, сүт, дүк сады-рының планын ооналдара-рың Бай-Тайгада «Мураак-чы» совхозтун дирекциязы хуусаа бетинде күүселири-ниң боттук хемчеглерин ап турар. Бо чылдың 12 тонна дүк садыр тургаш, бир тонна-ны ажыг күүсесткен.

Этти 364 тоннаны садыр тургаш, оон колдун дужаа-ган, ам чүгө 65 тоннаны

Арабай-оол КАНЧЫР.

АЖААЛДАЗЫ ДООСТУП ТУРАП

Барымы-Хемчик район-нун совхозтары бо чыл-дын картофель тарып, өстүреринге кичээлейни са-лып, аренда-биле амылдар эвөөлөрүн, бригадаларын ында бижикчилер, «Шекпэр» совхозтун ареститорлары 30 га черде чугула культураны таргаш, оон үнүжү багыт эвес болган.

Элек-оол Монгуштуң улуртканы эвөө картофель ажаалдазын бо хүнерде

Бай-Кара БАГЫТ-ООЛ.

Республиканың ниитилел-политиктиг солуну

ШЫН

№ 169 (14669)

1991 чылдың октябрь 9, среда

● Садар өртөө 20 коп.

БИР ДЕМНИГ, КАДЫ АЖЫЛДААР

Тыва Республиканың Дээди Совединиң
Даргазы К. А. БИЧЕЛДЕЙНИНГ парлалга
конференциязы

Эрткен пятнипада Тыва Республиканың Дээди Совединиң онгу сессиязы ажылын дооскан соонда, Дээди Советтин Даргазы К. А. Бичелдейниң болгаш оон оралачыларының журналистер-биле парлалга конференциязын эрттиргенин номчукчуларга дыңаткан болгай бис. Ам оон кыска өчүтү парлар-дыр бис.

Дээди Советтин Ажыл-чарлык чорук талазы-биле доктаамад комиссияны кижизитү В. Г. Валюковтук талаары бот-боттарында таныштырганы-биле парлалга конференциязы өгөлүн. Баштай К. А. БИЧЕЛДЕЙ кыска чүве чугаалап.

— Ам болуп парлалга конференциязын республи-каның удуртулгазы-биле журналистерниң кады ажыл-дажылгазын бир хевир кылдыр көрүп турар бис. Бо дуржулга моон сонгаар-даа уламчылап, найы-даа талаарга ажылкыг бооп, оон түнчелдери боттук ажыл-херектерге амылдат-тынып турар апар дээр-зинге идгес турар мен. Силерини соңуургалдыр ужу-рут айтыргалар хей болуп дээрн чигизин чок. Ындыг болганда, моон сонгаар-даа кады бир демниг, бот-боттарынысты билчип амыл-даарыкка бүзүрелдиг мен.

А. Богдановский, «Тувин-ская правда» солун: —

Мындыг ужуражылгаларга боттук ажыл-херектер база шийирлелтинип болуп деп чугааладыр. Ынчангааш апаа хамаарыштыр мындыг айтырылдарга харылап берип көрүнерем. Республиканың орус дылдыг чурт-такчы чону делегейде, чуртта, республикада болуп турар чүүлдерин ушааңда билген турар ужу-рут болгай. Ындыг болган-да ошу мынчага чедир бот-тандырып келген солунуңа неделяда чүгө чыс катан үнүп турар апарганың чүү деп боаар силер? Ын-дыг байдалды өскөртүп ди-эс чүүн кылаа эки ирги?

— Ол дээрге анаа эвес болушкун-дур, республи-каның чурттакчы чону хүн бүрдө оларга эргежон чу-гула медээлерин, дындагыл-дарын ей-шаанда алган ту-рар ужурулдар. Ынчангааш солун хүтүнү үнер ужу-рут. Солунуң амыт үдө чүгө чыс катан үнүп ту-рарың чылдаганыңарың бот-тарыңар эки билер болгай силер. Ынчалза-даа кан-дыг-чүү-даа болза, солуну хүтүнү үндүрер мындыг байдалдан үнер аргаларың дилээр ужурут бис.

В. Чадамба, «Шын» со-лун: — Мындыг бедик ал-бан-дужаада соңгукчула-рыңар дээш республика-ның Журналистер эвиели-ниң өмүзүздөн силерге байыр чедирерин чопшээр көрүнериң. Ам айтыр-гы. Бодуңарың ажылчыларың, парламент ажылчыларың дээр ол, чүдөн эгелээр болап турар силер?

— Кылыр, боттандыр болуп турар чүүлдер-ле хей. Чинкээлээр, Дээди Советтин Президиумунуң ам болуп баштайгы хура-лыңа-ла оон комиссияла-рың санын кызырар дугайында саналды кириер болап турар бис. Комисси-лар саны эмин эрттир хей хире. Оларны адырлар айың-биле тургускан чу-румдан үнүп, кол-кол-ту-ланышкылар айың-биле комиссиялар тургусаа эки

өскө айтыр. Министрлер Чөвүлели-биле сумележиң, аргазың тывар апар бис. Россияның Массалыг инфор-мация чепсектеринин минис-терствозундан база диленир апар. Айтырар дыка берге, амыдырал дыка-ла полити-кажык бергенин билер бол-гай силер. Бир эвес тургу-зукчулар биеги хевээр ком-сомол болуп болза, демги министерство бистин дында-виз-даа дээрн айтыр каа-ны.

М. Козлов, Дээди Совет-тин Даргазының оралачы-зы. —

«Молодежь Тувы» солунуң айтырылгы хамаарыштыр: — Хамык-ла чүве чүгө солунуң ужурутканыңда эвес дээрн утпаа эки боор. Солунуңарда парлар турар материалдарыңарың алыс ужуруңе улуг кичээл-гей салып көрүнер. Бир эвес бо хевээр ужурутка чок чүүлдер парлар турар бээр болза, хоржон боор.

Н. Ануфеева, «Центр Азии» солун: —

Сессияны Президиум столунуң артында Россияның үш онугу тугуң Тываның тугу-биле кады азып алган-дыр силер. Мындыг чүүл бо хевээр турар болгаш чазак бажымың кырыңа база илдериниң азып каар ирги бээр?

— Сессияга ийи тукту азып наары ажырбас боор. Башкы кырыңа ийи тукту илдериниң азып каарга, арай чиктир апар кынаан. Ынчангааш апаа чамгыс Тываның тугу астыңар ужу-рут.

Д. Оюн, коммерция теле-видениези: —

Силер моон-биле рес-публиканың дээди эрге-ча-гыргазың ийи катан үнүп кээп турар болгай силер. Баштайгы соңгукчаларда си-лер дээш 9 кижин бадалаан болза, ам колдунда шуп-тузу. Кым өскөдү берген деп боаар силер? Силер бе, азы депутаттар бээр?

— Бис шуптувус өскө-рилген бис. Депутаттар-даа, мен-даа. Эрткен чылгы удур турушкуннарда, нарын берге байдалдардан төлө-тиг үнүп шыдаанымыс ол деп боаар мен. Чопшээр-жилгеж чүткүлдүң илере-ли бо болуп ужурут. Соң-гулдарың түнчелдиге хамаарыштыр алыр болза, ынчан мээр арга-дуржул-гамга, оон эвээжинге чиг-анишкыниң турган деп билер мен. Ийи парламен-тинин амылыңа мээр кирижилген, мындыг чиги-нишкыниң чок болду-рун ашкан. Ынай-боор ха-лыммактан турбайт, үзөл-бо-далаарым өскөртүп тур-ганымы депутаттар өөре-нип көргөн боор.

В. Чадамба: — «Детним» солунуң тургузукчу-ларыңын бирөөн болгай силер. Ам оон үнер ми-наан силер?

— Чок, тургузукчулар чөвүлелиңден үнес мен. Ол мээр ажылмада, үзөл-бодаларыңын илери-ринге шалтыктавас хире чүве.

Оон соонда-даа К. А. Бичелдей-биле журналис-териниң аразыңа соңуур-галдыг чугаа уламчылап, Ынчалза-даа солун шөлүн өөренип көрүп, моон-биле соксап каага ажырбас боор.

В. Чадамба: — «Детним» солунуң тургузукчу-ларыңын бирөөн болгай силер. Ам оон үнер ми-наан силер?

— Чок, тургузукчулар чөвүлелиңден үнес мен. Ол мээр ажылмада, үзөл-бодаларыңын илери-ринге шалтыктавас хире чүве.

Оон соонда-даа К. А. Бичелдей-биле журналис-териниң аразыңа соңуур-галдыг чугаа уламчылап, Ынчалза-даа солун шөлүн өөренип көрүп, моон-биле соксап каага ажырбас боор.

В. Чадамба: — «Детним» солунуң тургузукчу-ларыңын бирөөн болгай силер. Ам оон үнер ми-наан силер?

— Чок, тургузукчулар чөвүлелиңден үнес мен. Ол мээр ажылмада, үзөл-бодаларыңын илери-ринге шалтыктавас хире чүве.

Оон соонда-даа К. А. Бичелдей-биле журналис-териниң аразыңа соңуур-галдыг чугаа уламчылап, Ынчалза-даа солун шөлүн өөренип көрүп, моон-биле соксап каага ажырбас боор.

В. Чадамба: — «Детним» солунуң тургузукчу-ларыңын бирөөн болгай силер. Ам оон үнер ми-наан силер?

— Чок, тургузукчулар чөвүлелиңден үнес мен. Ол мээр ажылмада, үзөл-бодаларыңын илери-ринге шалтыктавас хире чүве.

Оон соонда-даа К. А. Бичелдей-биле журналис-териниң аразыңа соңуур-галдыг чугаа уламчылап, Ынчалза-даа солун шөлүн өөренип көрүп, моон-биле соксап каага ажырбас боор.

В. Чадамба: — «Детним» солунуң тургузукчу-ларыңын бирөөн болгай силер. Ам оон үнер ми-наан силер?

— Чок, тургузукчулар чөвүлелиңден үнес мен. Ол мээр ажылмада, үзөл-бодаларыңын илери-ринге шалтыктавас хире чүве.

ДУЖУТ-91

Бистин республикамыс бо чылдың күрүнеге аш-чем үндүрүүнүң 25000 тонна, де-вискээр чамгыңа 5600 тон-на тарааны дужаар ужу-рут. Ниитизи-биле 30600 тонна тарааны Тыва күрү-неге дужаар. Аш-чем үн-дүрүүнүң тарааны ажыл-агыйлар албан дужаар ужурут. Бир эвес ол тара-аны дужаапас болза, далган дээш тараа аймаандан бу-дурган продукттарың күрү-не Тывага берейн барып болуп. Шак ыныг болгалды чамдык иштер илериңди ту-рар. Берейн-даа баары ча-даас. Бээр-даа болза, ол продукттарың хемчээлиң кызырар чугаажон. Ол чүдүлдү болдурус дээш рес-публиканың совхозтары бол-гаш колхозтары эки шынар-лыг тараа дужаалдазын дүргөдир ужурут. Бо хүнерге чедир Тыва күрү-неге каш тонна тараа дужаа-ныг ошу билер алыр дээш Кызылда тараа хүлээп алыр пунктка чедер биди-вис.

«Талташкын» чылдары-нда ышкан хей тараа ында көзүлбөдир. Тараа соор-тук өскөдөн машиналар-даа чок. Мырың-ла шый-шый-шын чүве. Совхозтарың болгаш колхозтарың күрү-неге тараа дужаап турары-ны дугайында медээлерин тараа хүлээп алыр пункт-тун директору көргүстү. Сентябрь 30-ге чедир рес-

публика күрүнеге 7936 тон-на тарааны дужааган болду. Ол дээрге аш-чем үн-дүрүүнүң дужаар ужурут та-рааның 31,7 хуузу-дур. Де-вискээр чамгыңа 474 тонна тарааны дужааган.

Совхозтар, колхозтар бол-гаш районнар айың-биле ши-ниң көрүп көргөш, сентябрь 30-ге чедир байдалы мын-дыг. Республиканың совхоз-тарының аразында мурун-ку үдө эң хей тарааны кү-рүнеге дужаап турган Тыва-да улуг дээр тарааны сов-хозтарың бирөөн «Тинлек-те» совхоз сентябрь 30-ге чедир чамгыс-даа тонна та-раа дужааваан. Кызыл рай-онунун совхозтары күрүнеге тарааны сентябрь 30-ге че-дир дужаавааның медээлер-де аныктан. Улуг-Хем район күрүнеге 1000 тонна тараа дужаар ужурут. Кызыл, Бий-Хем, Каз-Хем районна-ра деңизерге, ол ыныг-ла хей эвес тараа-лар. Ынчал-за-даа күрүнеге тараа дужа-арың Улуг-Хем район шорун чорудуп турар. Се-птябрь 30-ге чедир 325 тон-на тарааны район дужааган. Ол дээрге планың чамгыс-дан хей-дур. «УТКА» 25 чы-лы, «Час совхоз» «Часты» сүт болза, күрүнеге тараа

дужаарының планың күүсе-диктен болдулар. Чөөн-Хем-кий районун мактап болур. Аш-чем үндүрүүнүң 500 тонна тараа дужаар ужу-рут тургаш, 571 тоннаны дужааган. Тарааны район-нар тараа дужаавааның оожум чорудуп турары ме-дээлерде, сан-чурагылдарын көрүп болур. Чинкээлээр, Каз-Хем район аш-чем үн-дүрүүнүң 6000 тонна дужаар ужурут. Сентябрь 30-ге че-дир дужааганы 662 тонна. Ол дээрге планының 11 хуу-зу-дур. Танды район план-ның 26 хууза чедирген. А бо район дээрге күрүнеге хей тараа дужаар планың район-дур. Дужааганы — 2365 тонна, а планы — 9000 тонна.

Күрүнеге тараа дужаары-ның талазы-биле амыл-дыг-ла эки эвес чоруп турар дээрн медээлерден илден-дир. Чүгө ыныгыг? Тараа-ның дүңдүдү кууд болган бе, тараа ажаалдазы оожум чо-гарып турар бээр? Тараа ажаа-лазыны дугайында Тываның Агроулетпур эвиелиниң ме-дээлерин көрүп көрөзүлөр. Бо чылдың октябрь 2-де ме-дээлер апарып, шыгыг ал-ган чыдарыксы ол бээр?

Номчукчуларга бидин-гир чылдаганыңарың ур-жундан «Шын» солун аш-ка-тогерин, машина-балгат,

бооп турар. Ниитизи-биле 81495 тоннаны совхозтар болгаш колхозтар ажаап ал-ган. Тараалан Бий-Хем ра-йонда 20849 тонна. Танды районда 21819 тонна, Каз-Хем районда 10727 тонна тараа ажаап алдынган. Та-рааның дүңдүдү база ыныг-ла багай эвес. Чинкээлээр, Бий-Хем районун тараа-жы-лары га бүзүрүдөн-не 12,2 центнер тарааны ажаап ал-ган. Бай-Тайга биле Тес-Хем районда дүңдү 1 гадан 4,6 центнер болган. А респу-блика 1 гадан ортумаа-биле 9,4 центнер дүңдүтү ажаап алган. Октябрь 2-ге чедир республиканың совхозтары 81819 тонна тарааны ажаап алган, оон иштинден 12878 тоннаны үзегинге курлавыр-лаан. Күрүнеге дужааган, үзегинге курлавырлаан та-рааны кызып кааптар болза, совхозтарың шаңнарыңа 60 муң тонна хире тараа бар-дыр. Ону чүгө совхозтар, колхозтар күрүнеге дужаа-вайн турарың? Азы ботта-рыкты боттарыңа тараа, далган аймаа-биле хандырып шыдаар апарып, шыгыг ал-ган чыдарыксы ол бээр?

Номчукчуларга бидин-гир чылдаганыңарың ур-жундан «Шын» солун аш-ка-тогерин, машина-балгат,

бооп турар. Ниитизи-биле 81495 тоннаны совхозтар болгаш колхозтар ажаап ал-ган. Тараалан Бий-Хем ра-йонда 20849 тонна. Танды районда 21819 тонна, Каз-Хем районда 10727 тонна тараа ажаап алдынган. Та-рааның дүңдүдү база ыныг-ла багай эвес. Чинкээлээр, Бий-Хем районун тараа-жы-лары га бүзүрүдөн-не 12,2 центнер тарааны ажаап ал-ган. Бай-Тайга биле Тес-Хем районда дүңдү 1 гадан 4,6 центнер болган. А респу-блика 1 гадан ортумаа-биле 9,4 центнер дүңдүтү ажаап алган. Октябрь 2-ге чедир республиканың совхозтары 81819 тонна тарааны ажаап алган, оон иштинден 12878 тоннаны үзегинге курлавыр-лаан. Күрүнеге дужааган, үзегинге курлавырлаан та-рааны кызып кааптар болза, совхозтарың шаңнарыңа 60 муң тонна хире тараа бар-дыр. Ону чүгө совхозтар, колхозтар күрүнеге дужаа-вайн турарың? Азы ботта-рыкты боттарыңа тараа, далган аймаа-биле хандырып шыдаар апарып, шыгыг ал-ган чыдарыксы ол бээр?

Номчукчуларга бидин-гир чылдаганыңарың ур-жундан «Шын» солун аш-ка-тогерин, машина-балгат,

бооп турар. Ниитизи-биле 81495 тоннаны совхозтар болгаш колхозтар ажаап ал-ган. Тараалан Бий-Хем ра-йонда 20849 тонна. Танды районда 21819 тонна, Каз-Хем районда 10727 тонна тараа ажаап алдынган. Та-рааның дүңдүдү база ыныг-ла багай эвес. Чинкээлээр, Бий-Хем районун тараа-жы-лары га бүзүрүдөн-не 12,2 центнер тарааны ажаап ал-ган. Бай-Тайга биле Тес-Хем районда дүңдү 1 гадан 4,6 центнер болган. А респу-блика 1 гадан ортумаа-биле 9,4 центнер дүңдүтү ажаап алган. Октябрь 2-ге чедир республиканың совхозтары 81819 тонна тарааны ажаап алган, оон иштинден 12878 тоннаны үзегинге курлавыр-лаан. Күрүнеге дужааган, үзегинге курлавырлаан та-рааны кызып кааптар болза, совхозтарың шаңнарыңа 60 муң тонна хире тараа бар-дыр. Ону чүгө совхозтар, колхозтар күрүнеге дужаа-вайн турарың? Азы ботта-рыкты боттарыңа тараа, далган аймаа-биле хандырып шыдаар апарып, шыгыг ал-ган чыдарыксы ол бээр?

Номчукчуларга бидин-гир чылдаганыңарың ур-жундан «Шын» солун аш-ка-тогерин, машина-балгат,

бооп турар. Ниитизи-биле 81495 тоннаны совхозтар болгаш колхозтар ажаап ал-ган. Тараалан Бий-Хем ра-йонда 20849 тонна. Танды районда 21819 тонна, Каз-Хем районда 10727 тонна тараа ажаап алдынган. Та-рааның дүңдүдү база ыныг-ла багай эвес. Чинкээлээр, Бий-Хем районун тараа-жы-лары га бүзүрүдөн-не 12,2 центнер тарааны ажаап ал-ган. Бай-Тайга биле Тес-Хем районда дүңдү 1 гадан 4,6 центнер болган. А респу-блика 1 гадан ортумаа-биле 9,4 центнер дүңдүтү ажаап алган. Октябрь 2-ге чедир республиканың совхозтары 81819 тонна тарааны ажаап алган, оон иштинден 12878 тоннаны үзегинге курлавыр-лаан. Күрүнеге дужааган, үзегинге курлавырлаан та-рааны кызып кааптар болза, совхозтарың шаңнарыңа 60 муң тонна хире тараа бар-дыр. Ону чүгө совхозтар, колхозтар күрүнеге дужаа-вайн турарың? Азы ботта-рыкты боттарыңа тараа, далган аймаа-биле хандырып шыдаар апарып, шыгыг ал-ган чыдарыксы ол бээр?

Номчукчуларга бидин-гир чылдаганыңарың ур-жундан «Шын» солун аш-ка-тогерин, машина-балгат,

бооп турар. Ниитизи-биле 81495 тоннаны совхозтар болгаш колхозтар ажаап ал-ган. Тараалан Бий-Хем ра-йонда 20849 тонна. Танды районда 21819 тонна, Каз-Хем районда 10727 тонна тараа ажаап алдынган. Та-рааның дүңдүдү база ыныг-ла багай эвес. Чинкээлээр, Бий-Хем районун тараа-жы-лары га бүзүрүдөн-не 12,2 центнер тарааны ажаап ал-ган. Бай-Тайга биле Тес-Хем районда дүңдү 1 гадан 4,6 центнер болган. А респу-блика 1 гадан ортумаа-биле 9,4 центнер дүңдүтү ажаап алган. Октябрь 2-ге чедир республиканың совхозтары 81819 тонна тарааны ажаап алган, оон иштинден 12878 тоннаны үзегинге курлавыр-лаан. Күрүнеге дужааган, үзегинге курлавырлаан та-рааны кызып кааптар болза, совхозтарың шаңнарыңа 60 муң тонна хире тараа бар-дыр. Ону чүгө совхозтар, колхозтар күрүнеге дужаа-вайн турарың? Азы ботта-рыкты боттарыңа тараа, далган аймаа-биле хандырып шыдаар апарып, шыгыг ал-ган чыдарыксы ол бээр?

Номчукчуларга бидин-гир чылдаганыңарың ур-жундан «Шын» солун аш-ка-тогерин, машина-балгат,

бооп турар. Ниитизи-биле 81495 тоннаны совхозтар болгаш колхозтар ажаап ал-ган. Тараалан Бий-Хем ра-йонда 20849 тонна. Танды районда 21819 тонна, Каз-Хем районда 10727 тонна тараа ажаап алдынган. Та-рааның дүңдүдү база ыныг-ла багай эвес. Чинкээлээр, Бий-Хем районун тараа-жы-лары га бүзүрүдөн-не 12,2 центнер тарааны ажаап ал-ган. Бай-Тайга биле Тес-Хем районда дүңдү 1 гадан 4,6 центнер болган. А респу-блика 1 гадан ортумаа-биле 9,4 центнер дүңдүтү ажаап алган. Октябрь 2-ге чедир республиканың совхозтары 81819 тонна тарааны ажаап алган, оон иштинден 12878 тоннаны үзегинге курлавыр-лаан. Күрүнеге дужааган, үзегинге курлавырлаан та-рааны кызып кааптар болза, совхозтарың шаңнарыңа 60 муң тонна хире тараа бар-дыр. Ону чүгө совхозтар, колхозтар күрүнеге дужаа-вайн турарың? Азы ботта-рыкты боттарыңа тараа, далган аймаа-биле хандырып шыдаар апарып, шыгыг ал-ган чыдарыксы ол бээр?

Номчукчуларга бидин-гир чылдаганыңарың у

